

การพัฒนาชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

Development of Experience-Based Packages in the Thai Language Learning Area on Words for Communication for PrathomSuksa VI Students in Buriram Educational Service Area 2

นางสาวเสาวคนธ์ สยามประโคน * อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์ **

(2) รองศาสตราจารย์ วรณา บัวเกิด ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่องคำที่ใช้ในการสื่อสาร และ (3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่องคำที่ใช้ในการสื่อสาร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านตะโกตาพิ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 31 คน โดยเลือกแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่องคำที่ใช้ในการสื่อสาร จำนวน 3 หน่วยประสบการณ์ ประกอบด้วย หน่วยประสบการณ์ที่ 9 การหาชนิดและหน้าที่ของคำนามและคำสรรพนามจากการอ่านบทความและฟังเพลงหน่วยประสบการณ์ที่ 10 การหาชนิดและหน้าที่ของคำกริยาและคำวิเศษณ์จากการอ่านนิทานและจดหมาย และหน่วยประสบการณ์ที่ 11 การหาชนิดและหน้าที่ของคำบุพบท คำสันธาน และคำอุทานจากการอ่านข่าวและการ์ตูน (2) แบบทดสอบก่อนและหลังเผชิญประสบการณ์แบบถ่วงน้ำหนัก และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 การทดสอบค่าที ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยพบว่า (1) ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์มีประสิทธิภาพ 80.00/78.63 78.18/78.18 และ 79.54/79.09 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 (2) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์มีความเหมาะสมในระดับเห็นด้วยมาก

Abstract

The purposes of this study were three-fold: (1) to develop a set of experience-based instructional packages in the Thai Language Learning Area on Words for Communication for PrathomSuksa VI students in Buriram Educational Service Area 2 based on the 80/80 efficiency criterion; (2) to study the learning progress of the students learning from the experience-based instructional packages in the Thai Language Learning Area on Words for Communication; and (3) to study the opinion of the students on the quality of experience-based instructional packages in the Thai Language Learning Area on Words for Communication.

The research sample employed for efficiency testing of the packages consisted of 31 PrathomSuksa VI students studying in the second semester of the 2009 academic year at Wat Ban Takotapi School in Buriram Educational Service Area 2, obtained by cluster sampling. Research tools comprised (1) three units of experience-based instructional packages in the Thai Language Learning Area on Words for Communication, namely, Unit 9: Types and Functions of Nouns and Pronouns Obtained from Articles and Songs; Unit 10: Types and Functions of Verbs and Adjectives Obtained from Tales and Letters; and Unit 11: Types and Functions of Prepositions, Conjunctions and Exclamations Obtained from News and Cartoons; (2) two parallel forms of an achievement test for pre-testing and post-testing; and (3) a questionnaire asking the students' opinion on the quality of the experience-based instructional packages in the Thai Language Learning Area on Words for Communication. Statistics employed for data analysis were the E_1/E_2 efficiency index, t-test, mean, and standard deviation.

Research findings showed that (1) the developed three units of experience-based instructional packages were efficient at 80.00/78.63, 78.18/78.18, and 79.54/ 79.09 respectively; thus meeting the set efficiency criterion of 80/80; (2) the students learning from the experience-based instructional packages achieved learning progress significantly at the .05 level; and (3) the students had the opinion that the quality of the experience-based instructional packages was appropriate at the "highly agreeable" level

Keywords: Experience-based instructional package, Thai Language, Elementary education

* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

** รองศาสตราจารย์ประจำแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*** รองศาสตราจารย์ประจำแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทนำ

สภาพที่พึงประสงค์ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นพื้นฐานจำเป็นที่ต้องจัดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้ เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตจริง (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551:1)

สภาพที่พึงประสงค์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยครอบคลุม (1) วิธีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระในวิชาภาษาไทย ที่มีเนื้อหาเป็นพุทธพิสัยและทักษะพิสัยคือ การสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน รู้จักทำงานกลุ่ม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมากขึ้น ได้แสดงความคิดเห็น และมีระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้น (วาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2540:60) การสอนแบบการฝึกปฏิบัติ เน้นการสอนทักษะให้กับนักเรียนที่ยังทำงานไม่เป็น และฝึกฝนทักษะนักเรียนที่ทำเป็นแล้วให้เกิดความชำนาญ (นวลจิตต์ เชาว กิรติพงศ์ 2544 : 208) และ การสอนแบบเรียนด้วยตนเอง เน้นการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ เพื่อให้นักเรียนก้าวหน้าไปตามความต้องการ (2) สื่อการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ ที่ควรมีสื่อประมวลสาระหรือสิ่งพิมพ์ ที่ออกแบบให้นักเรียนได้เรียนตามลำพังด้วยการนำความรู้จากประมวลสาระมาลงมือปฏิบัติ การกิจและงานหรือกิจกรรม และให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระไปทีละน้อยตามลำดับ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2540 : 161) สื่อแบบฝึกปฏิบัติ (Work Book) สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นเอกสารจัดเตรียมไว้ให้นักเรียนได้ศึกษา ใช้ประกอบกิจกรรม หรือการกิจและงาน ควบคู่กับประมวลสาระในการเรียนแต่ละหน่วย แบบฝึกปฏิบัติช่วยให้นักเรียนได้ประเมินตนเองก่อนเรียน เพื่อทราบถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียน ให้นักเรียนมีโอกาสบันทึกเนื้อหาสาระของแต่ละหัวเรื่องที่เรียนไว้ศึกษาทบทวน แบบฝึกปฏิบัติที่มอบหมายให้นักเรียนได้ทำการกิจและงานที่กำหนดให้ โดยเขียนงานที่ทำ และนักเรียนได้ทำแบบประเมินตนเองหลังเรียน เพื่อวัดความก้าวหน้าทางการเรียน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2540 : 163) และสื่อภาพนิ่งและเสียงในรูปสไลด์คอมพิวเตอร์ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในประมวลสาระดียิ่งขึ้น และยังให้ความเป็นรูปธรรมในสิ่งที่เรียนเพิ่มขึ้น และ (3) สภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์ ควรจัดให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนและสื่อ ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ควรสร้างแหล่งความรู้มุมความสนใจไว้ในห้องเรียน โดยมีมุมหนังสือ ซึ่งนิยมจัดไว้ตามมุมห้อง เพื่อสะดวกต่อการที่ครูและนักเรียนจะนำไปใช้หนังสือ เพื่อศึกษา และค้นคว้าหรือทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ มีมุมแสดงผลงานเพื่อแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเป็นการเสริมแรงและกระตุ้นความสนใจนำความภาคภูมิใจให้กับนักเรียนเอง และยังเป็นส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีมุมตัวอย่างชิ้นงานเพื่อให้นักเรียนได้ทำเป็นแบบอย่าง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2543:755-757)

สภาพการจัดการเรียนที่เป็นอยู่ปัจจุบันในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครอบคลุม (1) วิธีการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ส่วนใหญ่ครูใช้วิธีการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง โดยครูให้ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระโดยที่นักเรียนรับฟังแต่เนื้อหาสาระ การเรียนการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจะเก็บและสะสมเนื้อหาไว้มาก แต่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง การสอนของครูครูอธิบายความรู้ นักเรียนนั่งฟัง โดยไม่มีการโต้ตอบ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น นักเรียนไม่มีโอกาสซักถามในประเด็นที่สงสัย ในบางครั้ง หลังจากฟังการบรรยายแล้วครูก็ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด มอบงานให้นักเรียนทำงานเป็นรายบุคคล (2) สื่อการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ปัจจุบัน มีเพียงหนังสือและแบบเรียนที่กำหนดให้นักเรียนใช้อ่านหรือศึกษา แบบฝึกหัด และใบความรู้ที่ครูเตรียมไว้ และ

(3) สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนการสอน เป็นเพียงห้องเรียน ขาดบรรยากาศในการเรียน ไม่มีมุมหนังสือ ไม่มีมุมแสดงผลงาน หรือไม่มีมุมตัวอย่าง จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ไม่ทั่วถึง

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ครอบคลุม (1) ปัญหาด้านวิธีการเรียนการสอน ครูขาดวิธีการสอนที่เน้นกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ครูมุ่งสอนแต่ให้นักเรียนอ่านหนังสือ นักเรียนจึงไม่ได้รับการปลูกฝังให้แสดงความคิดเห็น การเรียนจึงเรียนแบบท่องจำมากกว่าความเข้าใจ ครูมักสอนนักเรียนในชั้นไปพร้อมๆ กัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน และครูผู้สอนส่วนใหญ่จะบรรยาย วิพากษ์วิจารณ์นักเรียนแต่ผู้เดียว นักเรียนขาดความเข้าใจ ไม่เน้นทักษะทางภาษาไม่ฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (2) ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน เนื่องจากครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก สื่อที่ใช้ได้แก่ หนังสือหรือแบบเรียนที่โรงเรียนเป็นผู้กำหนด จึงไม่อาจถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่นักเรียนควรได้รับในลักษณะประสบการณ์ตรง จึงกล่าวได้ว่า ปัญหาด้านสื่อขาดสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบวัสดุสาระที่มีการจัดระบบการนำเสนอที่ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาสาระเป็นอย่างดีไปสู่การเกิดประสบการณ์ตรง ขาดสื่อภาพและเสียง และขาดสื่อสไลด์คอมพิวเตอร์ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้นและ (3) ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ครูไม่ได้จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ไม่มีมุมค้นคว้า และแหล่งค้นคว้ามีน้อย และการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม ขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีเพียงครูถ่ายทอดเพียงด้านเดียว และขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ความพยายามในการแก้ปัญหา ได้พยายามแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ดำเนินการ (1) จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครู เรื่องวิธีการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและการผลิตมัลติมีเดียในระดับประถมศึกษา (2) อบรมประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องอ่านคล่องเขียนคล่อง (3) อบรมการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนตามกรอบทฤษฎีการประเมินสภาพจริง และ (4) อบรมแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแต่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางภาษาไทยดีขึ้นยังมีความพยายามในการแก้ปัญหาในด้านการวิจัย มีงานวิจัยที่พยายามแก้ปัญหาลearning การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ งานวิจัยสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย ได้แก่ สุรตนา ไตร โภชน์ (2543) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนภาษาไทย เรื่องหลักภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและจากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยเห็นว่าชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เป็นสื่อที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนในด้าน (1) วิธีการเรียนการสอน ข้อดีของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ ใช้วิธีการเผชิญประสบการณ์ที่หลากหลายได้แก่ วิธีการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ตรง วิธีการเรียนการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม และวิธีการเรียนการสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง (2) สื่อการเรียนการสอน ข้อดีของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ประกอบด้วยสื่อที่หลากหลาย ในรูปของชุดการเรียนหรือชุดการสอน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สไลด์คอมพิวเตอร์ และตัวอย่างที่หลากหลาย (3) สภาพแวดล้อม ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เน้นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น แหล่งความรู้ที่นักเรียนมีต่อการหาความรู้ได้ตลอดเวลา ประกอบด้วยมุมหนังสือ และมุม

แสดงผลงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการหาประสิทธิภาพ ด้วยการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ ศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียน และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสารมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสารมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสารในระดับเห็นด้วยมาก

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านตะโกตาพิ จำนวน 244 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม
2. เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท ได้แก่ (1) ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร ครอบคลุม หน่วยประสบการณ์ที่ 9 การหาชนิดและหน้าที่ของคำนามและคำสรรพนามจากการอ่านบทความและฟังเพลง หน่วยประสบการณ์ที่ 10 การหาชนิดและหน้าที่ของคำกริยาและคำวิเศษณ์จากการอ่านนิทานและจดหมาย หน่วยประสบการณ์ที่ 11 การหาชนิดและหน้าที่ของคำบุพบท คำสันธาน และคำอุทานจากการอ่านข่าวและเรื่องสั้น (2) แบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์และหลังเผชิญประสบการณ์ เป็นแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยแบบคู่ขนาน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบจำนวน 4 ตัวเลือก แบ่งเป็นแบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์ จำนวน 10 ข้อ และแบบทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์ จำนวน 10 ข้อ รวม 3 หน่วยประสบการณ์จำนวน 60 ข้อ แบบทดสอบมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.58-0.70 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23-0.82 และค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.61-0.76 และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าจำนวน 17 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด 1 ข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ประเภท ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

3. การรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นำชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ไปทดสอบหาค่าประสิทธิภาพเบื้องต้น คือ การทดสอบแบบเดียวกับนักเรียนจำนวน 3 คน การทดสอบแบบกลุ่มกับนักเรียนจำนวน 6 คน หลังจากนั้นทำการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองแบบเดี่ยว และ แบบกลุ่ม เพื่อนำข้อบกพร่องต่าง ๆ มาปรับปรุงชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ จากนั้นการทดลองแบบภาคสนาม จำนวน 22 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้คือ (1) เตรียมสถานที่คือ ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการภาษาไทย มุมต่าง ๆ ดังนี้ มุมหนังสือ มุมแสดงผลงาน และมุมสื่อ (2) ระยะเวลาในการทดสอบประสิทธิภาพ วันละ 1 หน่วยประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ละ 3 ชั่วโมง ใช้เวลาดังแต่ 12.00-16.00 น. จำนวน 3 วัน หน่วยที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพคือหน่วยประสบการณ์ที่ 9 การหาชนิดและหน้าที่ของคำนามและคำสรรพนามจากการอ่านบทความและฟังเพลง หน่วยประสบการณ์ที่ 10 การหาชนิดและหน้าที่ของคำกริยาและคำวิเศษณ์จากการอ่านนิทานและจดหมาย และหน่วยประสบการณ์ที่ 11 การหาชนิดและหน้าที่ของคำบุพบท คำสันธาน และคำอุทานจากการอ่านข่าวและการ์ตูน (3) ขั้นตอนการทดลองใช้ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ มี 7 ขั้นตอน คือ ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ ประเมินประสบการณ์ ประสบการณ์ รายงานความก้าวหน้า รายงานผลการเผชิญประสบการณ์ สรุปผลการเผชิญประสบการณ์ และประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ (4) ผู้วิจัยรวบรวมคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังเผชิญประสบการณ์คะแนนการกิจและงานระหว่างเผชิญประสบการณ์ของนักเรียนแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าประสิทธิภาพ และ (5) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนในการทดสอบแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และ แจกแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ ในการทดสอบภาคสนาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล 3 ประเด็น คือ (1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์โดยใช้สูตร E_1/E_2 (2) วิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์โดยการทดสอบค่าที และ (3) วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ พบว่า ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร ที่ผลิตขึ้นทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์

มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 ดังนี้หน่วยประสบการณ์ที่ 9 การหาชนิดและหน้าที่ของคำนามและคำสรรพนามจากการอ่านบทความและฟังเพลงมีประสิทธิภาพ 80.00/78.63 หน่วยประสบการณ์ที่ 10 การหาชนิดและหน้าที่ของคำกริยาและคำวิเศษณ์จากการอ่านนิทานและจดหมาย มีประสิทธิภาพ 78.18/78.18 และ หน่วยประสบการณ์ที่ 11 การหาชนิดและหน้าที่คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทานจากการอ่านข่าวและเรื่องสั้น มีประสิทธิภาพ 79.54/79.00 ทั้งนี้ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ ทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์ มีประสิทธิภาพ 80/ 80เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ พบว่า ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร ที่ผลิตขึ้นทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์ ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ คุณภาพของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์พบว่า ในภาพรวมนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เรื่องคำที่ใช้ในการสื่อสาร มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทั้ง 3 หน่วย ประสบการณ์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากจุดเด่นของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ (1) สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบเผชิญประสบการณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 เรื่องมีความยาวของสไลด์คอมพิวเตอร์ในแต่ละเรื่องประมาณ 10-15 นาที รูปแบบในการนำเสนอเป็นรูปแบบของสารคดี มีภาพประกอบคำบรรยาย การนำเสนอสไลด์คอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปภาพวาดหรือภาพถ่าย และมีตัวอย่างของการใช้คำต่างๆ ซึ่งสร้างความสนใจให้นักเรียนเข้าใจเรื่องการใช้คำต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น จากนั้นนำลักษณะของคำนั้นมาอธิบาย ด้วยตัวอักษรพร้อมเสียงบรรยายประกอบ ได้เสนอตัวอย่างการใช้คำต่างๆ ในรูปประโยคจำนวนมากในแต่ละรายการ สไลด์คอมพิวเตอร์ มีเสียงบรรยาย ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ และทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การใช้สไลด์คอมพิวเตอร์หลังจากอ่านประมวลสาระช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นในเรื่องของการใช้คำชนิดต่าง ๆ และเป็นการทบทวนเนื้อหาเข้าใจดียิ่งขึ้นเพื่อนำไปสู่ประสบการณ์ตรงสิ่งที่สนับสนุนในประเด็นนี้จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.86$) ว่าสไลด์คอมพิวเตอร์ช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจชนิดของคำต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น (2) ประมวลสาระ มีจำนวน 3 เล่ม ชี้แนะแนวทางการผลิตประมวลสาระของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ประมวลสาระจะนำเสนอในส่วนของเนื้อหา ให้ประสบการณ์ทางอ้อมกับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองและได้รับความรู้ เพื่อนำไปสู่การเผชิญประสบการณ์ตรง จุดเด่นของประมวลสาระ ช่วยให้ผู้เรียนนำไปสู่การเผชิญประสบการณ์ ในประมวลสาระจะให้ตัวอย่างชนิดของคำจำนวนมาก เพื่อให้ผู้เรียนนำไปสู่การค้นหาคำจากบทอ่าน จากบทกวี เพลง นิทาน จดหมาย ข่าว และเรื่องสั้น แล้วนักเรียนสามารถเขียนคำชนิดต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง นักเรียนทำงานอย่างมีขั้นตอนตามภารกิจและงานในแผนเผชิญประสบการณ์ และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนทำงานหรือเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ภารกิจ และงานจึงมีความสำคัญต่อการเผชิญประสบการณ์ของนักเรียน ดังที่ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2541: 225-228) ได้กล่าวว่า ภารกิจเป็นกิจกรรมหลักที่นักเรียนต้องทำตามลำดับ ส่วนงานเป็นกิจกรรมย่อยเพื่อให้บรรลุแต่ละภารกิจจากการสังเกต พบว่านักเรียนสามารถปฏิบัติภารกิจและงานได้ครบถ้วนตามที่กำหนด และจากการตรวจสอบผลงานที่นักเรียนทำ พบว่างานที่กำหนดให้ทำมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ แสดงว่านักเรียนเข้าใจในภารกิจและงานและสามารถปฏิบัติได้ ในประเด็นนี้สอดคล้องกับการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ภารกิจ และงานช่วยทำให้นักเรียนทำได้ คือค้นหาคำชนิดต่างๆ ได้มีความเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) (3) รูปแบบของการเรียนจากเพื่อน ผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีรูปแบบของการเรียนจากเพื่อนโดยเรียนเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จัดนักเรียนที่มีผลการเรียนทั้ง 3 ระดับคละกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คนนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มจะมีการช่วยเหลือกันในการทำงาน จากการสังเกต พบว่า รูปแบบการเรียนจากเพื่อนทำให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม ส่งผลทำให้ผลงานมีคุณภาพ และจากการประเมินการทำงานกลุ่มด้วยแบบประเมิน พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง และผลการเรียนอ่อน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนเห็นว่ารูปแบบการเรียนจากเพื่อน ช่วยแก้ปัญหาในการเผชิญประสบการณ์ได้ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) จะเห็นได้ว่า สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบการเผชิญประสบการณ์ ประมวลสาระ ภารกิจและงาน และรูปแบบของการเรียนจากเพื่อนส่งผลทำให้นักเรียนทำคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และส่งผลให้นักเรียนทำคะแนนทดสอบหลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร มีคะแนนแบบทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์ สูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เนื่องจาก (1) วิธีการเผชิญประสบการณ์ ที่กำหนดไว้ในชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร มีการเผชิญประสบการณ์แบบกลุ่ม เช่น การดำเนินการค้นหาชนิดและหน้าที่ของคำจากบทความ จากเพลง จากนิทาน จากจดหมาย จากข่าว และจากเรื่องสั้น ทำให้นักเรียนได้ช่วยกันคิดวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อนได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน ส่วนการเผชิญประสบการณ์แบบรายบุคคล เช่น การค้นหาชนิดและหน้าที่ของคำ ฯลฯ ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น (2) แผนเผชิญประสบการณ์ เป็นแนวทางให้นักเรียนประกอบการกิจและงาน นำสู่การเผชิญประสบการณ์ ช่วยทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ นักเรียนจึงเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น ส่งผลให้นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์ได้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์ (3) ประมวลสาระ เป็นสื่อที่นำเสนอในส่วนของเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนทางอ้อมกับนักเรียนช่วยให้นักเรียนนำไปสู่การเผชิญประสบการณ์ตรงในการค้นหาชนิดของคำต่างๆได้ นักเรียนจะเข้าใจหลักการใช้คำต่างๆ ได้ดีเหมือนกับครูสอนในห้องเรียนจากวิธีการเผชิญประสบการณ์ แผนเผชิญประสบการณ์ และประมวลสาระทั้งหมดส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น เมื่อนักเรียนมีความรู้ นักเรียนทำคะแนนทดสอบหลังเรียนได้คะแนนสูงกว่าก่อนเรียน มีข้อน่าสังเกต หน่วยประสบการณ์ที่ 11 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนในหน่วยประสบการณ์ที่ 9 และ 10 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนเกิดการเรียนรู้และทราบถึงวิธีการเรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงเรียนได้รวดเร็วกว่าหน่วยประสบการณ์อื่น ดังนั้น โอกาสในการตรวจสอบภารกิจและงาน จึงปรับปรุงแก้ไขได้ จึงทำให้นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าหน่วยประสบการณ์อื่นๆ

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.86) คือ สไลด์คอมพิวเตอร์ประกอบการเผชิญประสบการณ์ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำได้ดียิ่งขึ้นเนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบสไลด์คอมพิวเตอร์ให้มีตัวอย่างที่หลากหลาย มีภาพประกอบ อีกทั้งรูปแบบการนำเสนอไม่น่าเบื่อ มีเสียงบรรยายประกอบ ช่วยลดระยะเวลาของนักเรียนในการศึกษาหาความรู้จากประมวลสาระ และสามารถจดจำเนื้อหาจากภาพประกอบได้ง่าย นักเรียนจึงมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ (1) จากการวิจัยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสาร ผู้วิจัยได้ทดสอบประสิทธิภาพทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์ พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง คำที่ใช้ในการสื่อสารมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนที่ในเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่สอนนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (2) จากการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเวลาการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วย
ประสบการณ์ 1 หน่วยประสบการณ์ใช้ เวลา 3 ชั่วโมง พบว่า นักเรียนส่วนมากปฏิบัติภารกิจ และงานได้ตามเวลาที่
กำหนด (3) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มและจัดกลุ่มโดยให้นักเรียนมีผลการเรียนคละกัน ผล
การเรียน 3 ระดับ ได้แก่ นักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง จำนวน 2 คน ปานกลางจำนวน 1 คน และ อ่อน จำนวน 2 คน โดยให้
เลือกเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ จำนวนกลุ่มละ 4-5คน พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ช่วยเหลือกันในการทำงาน
เป็นอย่างดี ปฏิบัติภารกิจและงานได้ทันตามกำหนด และแสดงออกทางความคิดเห็นมากขึ้น (4) การจัดเตรียมเครื่อง
คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ และจอภาพ เพื่อให้นักเรียนสามารถชมสไลด์คอมพิวเตอร์ได้อย่างทั่วถึงและ (5) การจัดเตรียม
คู่มือเผชิญประสบการณ์ ต้องจัดเตรียมคู่มือเผชิญประสบการณ์ และแจกให้อย่างเพียงพอแก่นักเรียนทุกคน

2.ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปคือ จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวอย่างภาพ ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวน
ความจำได้ดียิ่งขึ้น นักเรียนมีความเห็นในระดับมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) น้อยกว่าข้อคำถามอื่น ๆ ในการวิจัยครั้ง
ต่อไปน่าจะผลิตวีดิทัศน์เป็นสื่อเสริมในการให้ตัวอย่างต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2527) *คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนว หลักสูตรประถมศึกษา*
พุทธศักราช 2521 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- _____. (2545) *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน*
พ.ศ. 2544 หน้า 7 – 10, 39 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538) “แนวคิดด้านปรัชญาการศึกษา” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประถมศึกษา*
หน่วยที่ 4 หน้า 181 – 183 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____. (2540) “การประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์” *คู่มือปฏิบัติการ*
โรงเรียนเกษมพิทยา (อัสสัมชัญ)
- _____. (2540) “ชุดการสอนรายบุคคล” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสร* หน่วยที่ 4
หน้า 128 – 129, 195 – 197 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____. (2540) “ชุดการสอนทางไกล” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสร* หน่วยที่ 5
หน้า 148 – 175 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____. (2541) “ชุดการสอนระดับประถมศึกษา” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา สื่อการสอน ระดับประถมศึกษา*
หน่วยที่ 14 หน้า 459 – 600 นนทบุรี มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____. (2545) *มิติที่ 3 ทางการศึกษา : สานฝันสู่ความเป็นจริง* กรุงเทพมหานคร เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2539) “การจัดการการเรียนการสอน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยี*
การสอน หน่วยที่ 10 หน้า 53 – 60 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____. (2540) “ชุดการสอนรายบุคคล” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสร* หน่วยที่ 4
หน้า 128 – 129, 195 – 197 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2540) “ชุดการสอนทางไกล” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษา*
พัฒนาสร หน่วยที่ 5 หน้า 148 – 175 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล (2520) *ระบบสื่อการสอน* กรุงเทพมหานคร
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิสนา แยมมณี (2547) *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* หน้า 362 -370
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิชญ์ (2544) “การเรียนการสอนอาชีวศึกษา” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการเรียนการสอน*
อาชีวศึกษา หน่วยที่ 4 หน้า 208 – 211 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- ประศักดิ์ หอมสนิท (2539) “วิธีการเรียนการสอน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการสอน* หน่วยที่ 6
หน้า 226 – 254 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร แอล ที เพรส

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2552) “การผลิตชุดการสอน” นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (อัครสำเนา)

_____. (2540) ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษา พัฒนาสร* หน่วยที่ 3 หน้า 25 – 26 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

_____. (2541) ปฏิบัติการผลิตสื่อประสมเพื่อการศึกษา ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพ เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา* หน่วยที่ 7 หน้า 224 – 231 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์